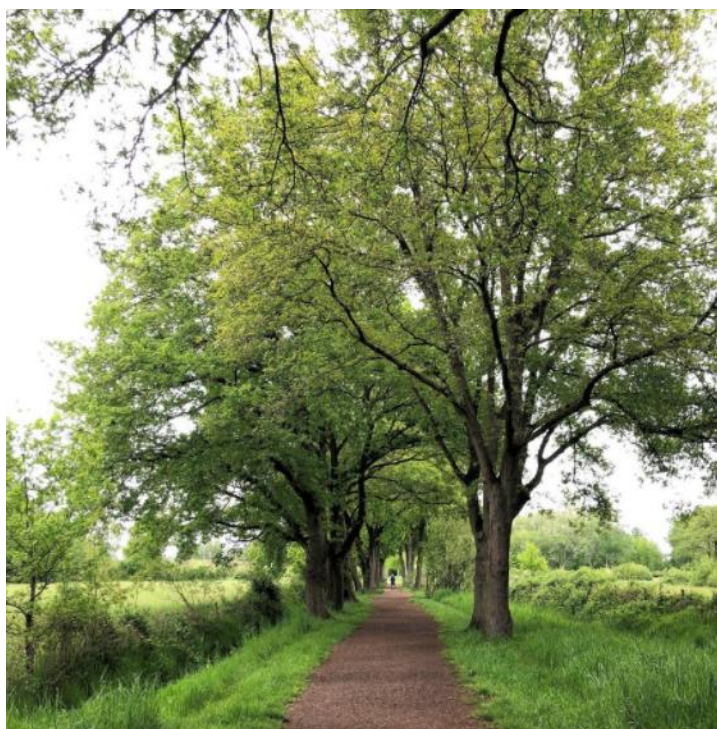

de Bundertjes

Het gebied is een oud cultuurlandschap dat ontstaan is in het beekdal van de Gulden Aa. De oostzijde van de meanderende beek wordt gekenmerkt door een kleinschalige lappendeken van weilanden en bosjes die begrensd en doorsneden worden door paden en boomsingels. In dit gebied is ook de natuurtuin 'De Robbert' gelegen. Eeuwen geleden stichtte keizerin Maria van Brabant hier een klooster voor adellijke dames. In de 18e eeuw werd het klooster afgebroken. De processiewei met altaar en de kapel van Binderen herinneren nog aan het 'rijke Roomse leven'.

De lengte van de route is circa 3,5 km. Je kan deze route ook offline wandelen met de app 'IVN routes'. Het startpunt van de wandeling is op de parkeerplaats bij het Jan Vissermuseum, aan het eind van de Keizerin Marialaan in Helmond.

1 museum

Het Jan Visser Museum is tot stand gekomen door de gedrevenheid van Jan Visser. Hij was chef van de graveerderij van Van Vlissingen's katoendrukkerij. In veertig jaar van intensief contact met de Brabantse boeren, werden hem veel gereedschappen en werktuigen aangeboden. Sinds 1983 tentoongesteld in een in boerenstijl opgetrokken gebouw. In 1998 is gestart met het verzamelen van voorwerpen uit de oude ambachten.

2 meidoornhaag

In de tijd dat er nog geen prikkeldraad bestond werden vee-keringen gemaakt van dichte heggen met doornen en stekels. (Een meidoorn heeft doornen, een roos heeft stekels). Deze meidoornhaag is zo'n klassiek agrarisch landschapselement. Vogels broeden en schuilen er graag in. In het najaar zit de

heg vol voedzame bessen. Als gevolg van de intensivering van de landbouw zijn sinds 1950 veel heggen en houtwalen verdwenen.

3 oude knotwilg

Het lijkt of deze knotwilg zijn beste tijd gehad heeft. Maar hij kan nog jaren mee. Voorwaarde is wel dat hij regelmatig, om de 2 à 3 jaar, geknot wordt. Zou dat nagelaten worden, dan wordt hij topzwaar en zal hij omvallen. Overigens hoeft ook dat niet het einde te betekenen. Grote kans dat hij dan langs de stam aan alle kanten zal uitlopen.

4 ijsbaan

De ijsbaan van boer Kuijpers is een begrip in Helmond. Het begon allemaal met Johannes Kuijpers. In maart 1894 verhuisde hij naar de boerderij op Binderen. Dit weiland was een vloeuweide die 's winters onder water werd gezet. Het bezinksel was bemesting voor het hooiland. Tevens werden ijsblokken uitgehakt ten behoeve van slagers en visser om hun waren koel te houden. Nog steeds is bij flinke vorst de ijsbaan in gebruik. De lampen op de elektriciteitsmasten zijn aan het eind van WO II aangelegd door Canadese genietroepen.

5 grauwe abelen

De bomen langs dit pad zijn grauwe abelen. De boom is windvast en wordt vooral gebruikt voor rijbeplantingen langs wegen en brede straten. De grauwe abeel is tweehuizig (er zijn aparte mannelijke en

vrouwelijke bomen) en bloeit in Nederland begin februari. De rode mannelijke katjes vallen snel na

de bloei af. De vrouwelijke katjes produceren eind mei, begin juni zoveel donzig pluiz dat het lijkt of het sneeuwt. De tekening op de bast is opmerkelijk. Het zijn lenticellen; kurkkanaaltjes waardoor de stam kan ademen. Tegen sommige stammen hangt een vleermuizenkast. Je komt deze bomen langs de hele route tegen.

6 kleinschalig

Een belangrijk kenmerk van het oude agrarische cultuurlandschap was de kleinschaligheid ervan. Kleine percelen, gescheiden door sloten met knotwilgen of houtranden. Vlakbij de beek, die elke winter

overstroomde, was geen akkerbouw mogelijk, dus je vond hier uitsluitend weilandjes voor jongvee en hooilandjes; beemden en eeuwsels genaamd. Beemden zijn graslanden in een beekdal waar het oude moerasbos is ontgonnen. Eeuwsels zijn beemden, die te nat waren om als weiland voor de koeien te gebruiken en daarom in hoofdzaak als hooiland werden gebruikt. Een dergelijk kleinschalig en divers landschap heeft veel biodiversiteit en heeft daarmee een rijke natuur.

7 Gulden Aa

Tot in de jaren 50 liep deze beek door de binnenstad van Helmond. Nog langer geleden, 17e en 18e eeuw, was de beek een belangrijke verkeersader tussen Helmond en Den Bosch. Die functie verviel toen in 1826 de Zuid-Willemsvaart gegraven was. Daarna werd de beek verwaarloosd. In de jaren 1990 werd de beek opnieuw uitgegraven. Er werd toen 12.000 ton, door lozingen van de Helmondse textielindustrie, vervuilde grond en slib afgevoerd. De naam is waarschijnlijk ontleend aan het 'Guldenhuis van Rixtel', een huis dat in de 16e eeuw bij de watermolen in Aarle-Rixtel stond. Deze plek is geliefd bij honden die hier uitgelaten worden.

8 overkant

De overkant van de beek was ooit griendcultuur: elzen en wilgen waarbij om de 2 à 4 jaar het hout werd gekapt. Nu is het uitgegroeid tot een vogelrijk moerasbos waar reeën ongestoord kunnen rusten. Overal langs de beek kun je de wissels ontdekken waar ze oversteken. In 2020 werden er knaagsporen van een bever gevonden. Het gebied is tevens een spannend speelgebied voor de jeugd uit de aangrenzende wijk.

9 wissel

Op verschillende plekken steken reeën vanaf de overkant de beek over. Je kunt goed het uitgesleten pad zien waarlangs ze de oever opklauteren. In het voorjaar vegen de bokken met hun gewei langs takken om de dode huid eraf te vegen. Die plekken vallen op door de beschadigde bast. Soms blijft er een plukje haar in het prikkeldraad hangen als ze eronder door kruipen.

10 dood hout

Als er een grauwe abeel, of andere boom, om gaat, wordt die niet opgeruimd. Dood hout is waardevol in de natuur. Het schimmellichaam van de echte tonderzwammen verteerd langzaam het hout. Larven van allerlei insecten knagen er gangen doorheen, die op hun beurt voedsel zijn voor spechten. De liggende stammen zijn op sommige plekken volledig bedekt met het prachtige

dooiermos, een korstmos.

11 verder

De beek kronkelt verder, dat is wat beken doen. Ongeveer een kilometer verderop ontmoet hij de Bakelse Aa. Samen gaan ze als Aa verder naar het noorden om bij Den Bosch uit te monden in de Maas.

12 oud grasland

In voorjaar en zomer, als het gras in de wei aan de overkant niet gemaaid is, kun je aan de verschillende kleuren zien dat het een oud grasland is. Een productiegrasland is met slechts één soort ingezaaid, Engels raaigras. Als daar na enkele jaren andere grassen en kruiden in komen, wordt het geploegd en opnieuw ingezaaid. In deze wei

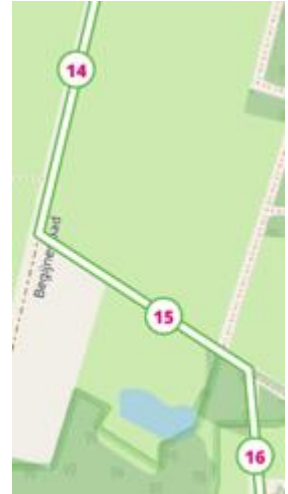
groeien allerlei verschillende, minder productieve grassen en andere kruiden, o.a. veldzuring. Zo'n grasland heeft een gezond bodemleven en er is voor insecten ook veel te halen. Waardoor allerlei vogels er voedsel kunnen vinden.

13 waterviolier

In mei ziet deze sloot wit van de waterviolier. Het is een waterplant die uitsluitend voorkomt in sloten waar kwelwater, dat rijk is aan koolzuurgas, voorkomt. Op de oever bloeit in dezelfde periode smeewortel in 2 vormen, paars en wit. Vroeger werden van de wortels geneeskrachtige smeerseltjes gemaakt; vandaar de naam.

14 360 graden

Kijk eens op je gemak 360 graden rond. Neem het landschap in je op. Zie de verschillende elementen: de weiltes, gescheiden door weelderige houtranden of bomenrijen, het pad omzoomd door eiken, de bosjes, de boom langs het pad. In 2012-2013 heeft de natuurwaarde van het gebied een impuls gekregen door extra aanplant van struweel en hagen en het graven van enkele poelen.

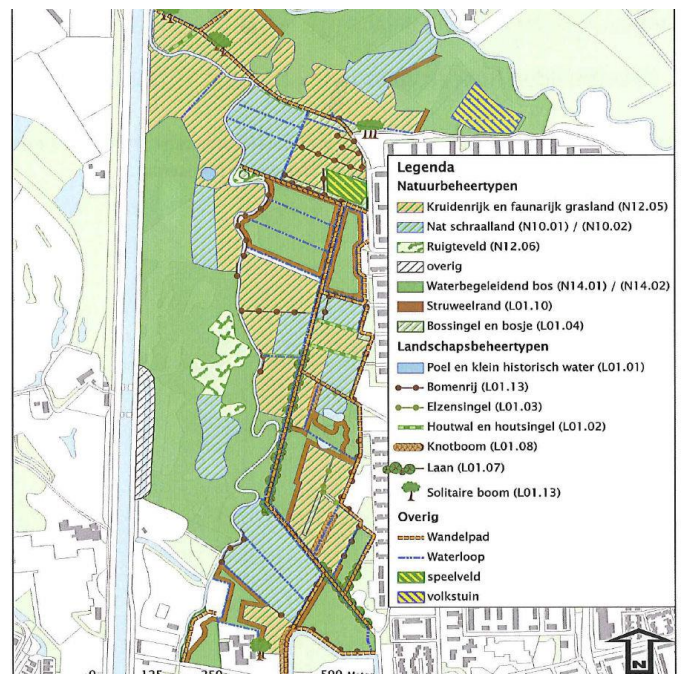
15 drassig

Bij de ingrepen in 2012 is dit weiland verlaagd en daardoor drassiger geworden. In de loop der jaren is er een gevarieerde graslandvegetatie ontstaan met o.a. pitrus. Dat is in het voorjaar goed te zien aan de vele tinten groen.

Het 'Uitvoeringsplan 2010-2020 Inrichting en Beheer De Bundertjes' van de Gemeente Helmond zegt hierover: *Deze soortenrijke graslanden zijn de graslanden die door de aanwezigheid van basenrijke- en ijzerrijke kwel hele hoge potenties hebben voor de ontwikkeling van natte schraallanden. Afhankelijk van voedselrijkdom en (fluctuatie van) grondwaterstanden zullen dit Dotterbloemhooilanden, Blauwgraslanden of Kleine zeggengraslanden zijn. Dit zijn laagproductieve graslanden met veel zeer specifieke en zeldzame soorten. Vooral de orchideeën (...) zijn hierin opvallende verschijningen.*

Het kaartje op de foto geeft een overzicht van het beoogde landschap en de diverse elementen. Rechts van het pad heb je tussen de elzen door een doorkijkje naar de natuurtuin.

16 natuurtuin

Je staat bij de ingang van de natuurtuin. Het bord geeft informatie over De Bundertjes en over de natuurtuin De Robbert. Bekijk eens goed de kaart uit

1738. Daarop is mooi te zien hoe verkaveld het gebied toen al was.

17 klooster

Deze grachtengordel omgaf vroeger het klooster van Binderen. Dit klooster werd gesticht door keizerin Maria van Brabant, die leefde van 1189 tot 1260.

Op de plattegrond van het gebied uit 1738 staat het gebouw nog ingetekend. Het klooster werd rond 1245 gesticht. Het was een rijk klooster waar adellijke dames intraden. In 1650 werd het klooster (verplicht) opgeheven en in 1776 werden de restanten gesloopt. Nu heeft een scoutinggroep haar onderkomen op het terrein.

18 poort

De poort is een replica van de poort die hier oorspronkelijk gestaan heeft. Zie infobordje op de linker pilaar. Voorbij de poort,

vrijwel meteen links, een rij grillige beuken. Ooit een beukenheg als tuinafscheiding. Dit krijg je als je die niet meer snoeit.

19 processiewei en kapel

Bij het altaar onder de bomen, aan het eind van de processieweide, werden ooit missen in de open lucht gehouden. De kapel was oorspronkelijk een schaapskooi. De lindeboom voor de kapel dateert van ongeveer 1930. Meer informatie lees je op het informatiebord naast de kapel.

20 einde

Dit is het einde van de wandeling. We hopen dat u genoten hebt van de tocht. Bent u tijdens de tocht een wijziging tegen gekomen? Laat het ons weten via wandelen.ivn.helmond@gmail.com

Kijk voor al onze activiteiten regelmatig op www.ivn.nl/afdeling/helmond daar vindt u mooie wandelingen die begeleid worden door onze natuurgidsen